

Shod pri Golobivnici

Preprečiti ponovne vpade

Bratje pogledajte! Prišla je pomlad. Sonce je objelo zemljo. Prebudila so se vsa semena. Zaživele so živali. Iz te velike skrivnosti moči klije tudi naše življenje. Zato priznavamo našim sosedom, tudi živalim, isto pravico, ki jo zahtevamo sami - pravico, živeti na tej zemlji. Sedaj imamo opraviti z ljudmi drugačne vrste. Ko so jih spoznali naši očetje, so bili majhni in slabotni. Danes so veliki in prevzetni. Vsi trpijo za boleznijo posedovanja. Mnogo zakonov so postavili. Bogati jih smejo prelomiti, revni pa ne. Podpirajo bogate, da vladajo nad drugimi. Zemljo si skušajo prilastiti. Gradijo ograje, da bi nas ločile od sosedov. S svojimi poslopji in odpadki skrunijo Zemljo. Belo ljudstvo je podobno reki, ki spomladi prestopi bregove in uniči vse, kar je v njeni bližini. Ne moremo živeti z njimi. Pred sedmimi leti smo sklenili, da nam dežela bizonov za vselej pripada. Sedaj nam jo hočejo vzeti. Bratje, ali se jim bomo uklonili? Ali naj jim povemo: "Preden se boste polastili dežele naših očetov, me morate najprej ubiti ..."

To je del govora velikega poglavarja avtohtonih prebivalcev Stare celine (danes ZDA in Kanada) Sedečega Bika (Sitting Bull) svojim bojevnikom pred bitko z generalom Custerjem. Vlada ZDA je leta 1868 s Sioux sklenila pogodbo, v kateri so jim bile potrjene lastninske pravice do njihove dežele. Ne dolgo zatem, ko so bili "Indijanci" opozorjeni, naj odstopijo to ozemlje, so se sklicevali na omenjeno pogodbo. Vlada je kmalu poslala vojaške enote pod generalom Custerjem. Prišlo je do bitke pri Little Big Hornu leta 1876, v kateri so združena plemena Sioux, Čejeni in Arapaho premagali Custerjevo armado. V Washingtonu so pogodbo iz leta 1868 razveljavili.

To je zgodovinsko dejanje, ki ima s preteklostjo in sedanostjo našega naroda in narodov Severne Amerike mnogo skupnega. V tej zgodbi je zlato - Primorska, je belo ljudstvo - Unija istranov oziroma neofašisti, je Little Big Horn - jama Golobivnica, general Custer je Lacota, Washington je Rim. V tej zgodbi niso napisana odpadniška plemena, pri nas je to kolaboracija. Bolezen posedovanja so turbokapitalisti. Prisegam, da bom jaz poglavar, ki bo ponovno združil Civilno iniciativo za Primorsko, TIGR in ZZB NOB, morda še združenje Sever in Veterane vojne za Slovenijo, ki bodo ponovne vpade s strani plemena Lacota na naše ozemlje dokončno preprečile, ne glede na posledice. Tudi če so v jami mrtvi fašisti, naj iz jame izvlečejo njihove kosti in odpeljejo na njihovo ozemlje, ter jih tam častijo. Na potezi je Washington oziroma Rim.

BORIS ČOK, Lokev in Prelože

Kaj lahko pričakujejo?

Zelo nerad razmišljam o tem, kakšna bo bodočnost, ker se ponavadi uresničijo moja najbolj črnogleda predvidevanja.

V pismu, ki sem ga 21. maja 2009 poslal Civilni iniciativi za Primorsko in Policijski upravi Koper, sem zapisal: "Lokavcem in Lokavkam izrekam globoko sožalje

za zadržanje, ki so ga bili prisiljeni sprejeti zaradi odločitve pristojnih organov Republike Slovenije, da podprejo pobudo nestrpnosti rasistično-revanšistično-šovinistične organizacije ..."

Trditev te organizacije o provokativnem transparentu z napisom v italijanskem jeziku (in v italijanskih barvah) "V Trstu kot v Istri dvojezičnost" verjetno potrjuje oceno o značaju iste. Da mi ne bo treba ponovno izrekati globoko sožalje prepozno, upam, da bo mogoče kmalu brati sledeča predvidevanja.

1. v doglednem času bo pri Golobivnici postavljena spominska plošča z napisom: "Foiba dei Colombi. Testimonianza di tragiche vicende accadute alla fine del secondo conflitto mondiale, divenuta fossa

comune di un numero rilevante di vittime civili e militari, in maggioranza italiani, uccisi ed vivi fatti precipitare".

Tako se glasi utemeljitev odloka o spomeniškem varstvu "Prazne jame v Bršljanovci" pri Opčinah in opuščene rudniškega jaška ("Šohta") pri Bazovici z dne 22.2.1980. In to kljub temu, da je bilo nesporno ugotovljeno, da utemeljitev nima nobene veze z zgodovinsko resnico.

2. ne izključujem možnosti, da vlada Republike Slovenije odredi, da se prebelijo freske Toneta Kralja v župni cerkvi, ker podobnost enega od razbojnikov z največjim italijanskim politikom vseh časov žali domoljubna čustva večine italijanskega naroda in posebej pripadnikov organizacije, ki ji je Lokev tako pri srcu.

Sicer je sežanski župan 29.9.2003 izdal odlok o razglasitvi ambienta cerkve sv. Mihaela v Lokvi za kulturni spomenik lokalnega pomena, toda vlada, v katere pristojnosti je nacionalni interes, se verjetno lahko poživlja na sklep občinskega sveta in odlok župana. Zlasti, če je tako potezo mogoče razumeti kot evropsko usklajevanje nacionalnih interesov.

Nasproti tem turobnim predvidevanjem imam na razpolago predlog, ki lahko spremeni Lokev v pravo zlato jamo. Toda o tem drugič. SAMO PAHOR, Trst

Zakaj ni bilo Svetlane Makarovič?

Žalno slovesnost kot spomin na "pobite civiliste", ki so jih pobili "Titovi partizani" ob 40-dnevni okupaciji Trsta je organizirala Unija istranov iz Trsta. Podatke o teh dejstvih in dogodkih so dobili v knjigi, ki smo jo izdali v Sloveniji. To knjigo so tudi v Italiji prevedli za svoje potrebe in prav je, da se državljani seznanijo tudi s temnimi stranmi naše polpretekle zgodovine. Pri pisanju te knjige sta sodelovala dr. Mitja Ferenc in direktor Muzeja novejšje zgodovine dr. Jože Dežman, ki svoje ugotovitve v zvezi s kraškim breznom Golobivnica podpreta z izjavami nekoga, ki je nekaj slišal, da je nekdo nekaj omenjal in podobne argumente, kljub temu, da uradni preiskovalci (tudi sami italijanski speleologi v povojnem času) niso ničesar takega odkrili.

Uradno stališče slovenskih organov do žalne slovesnosti je dopolnila reakcija samih krajanov, ki so bili zaradi tega upravičeno užaljeni in prizadeti. Pokazali smo, kaj si o takih dejanjih mislimo in tudi poslali vsem jasno sporočilo, da takih dejanj na našem ozemlju ne bomo dovoljevali. Da se razumemo, vedno smo bili za pravilno ugotovitev dejstev upoštevaje vse okoliščine, raziskavo same jame in v kolikor se ugotovi prisotnost civilistov, tudi primerno obeleži in omogoči ohranjanje spomina. To vse s ciljem, da se nikoli več kaj takega ne bo dogodilo. Do takrat pa je potrebno onemogočiti take načine manifestacij, kot se je dogodila 28.2. in 23.5. pri jami Golobivnica.

Sobotne slovesnosti sta se udeležila poleg Massimiliana Lacote tudi državni sekretar v Ministrstvu za okolje Republike Italije Menia in generalni konzul italijanskega konzulata Gambacurta ter nekateri svetniki občine Trst. S svojo prisotnostjo so nesporno podali širši pomen sami komemoraciji. Tudi prav in to samo potrjuje tudi vse bolj opazno stališče uradne italijanske politike. Toda, kaj je na tej slovesnosti počel Marko Štrovs, visok državni uradnik slovenske vlade (oprostite, bil je tam v času, ko je potekala molitev, vendar ni molil). Ali se sploh zaveda, kaj s tem predstavlja in kaj njegova prisotnost pomeni. Javnosti ni poznana vsebina njegovega dopisa o tem, da je jama Golobivnica evidentirana kot povojno grobišče, kar je tudi povzročilo samo pravo žalne prireditve s strani Unije Istranov. Eden od organizatorjev žalne komemoracije je stalno ponavljal, da so prireditve pripravljali na osnovi podatkov v sodelovanju z visokimi uradniki slovenskih oblasti.

In ravno zato bi si želel, da bi bila takrat prisotna slovenska pisateljica Svetlana Makarovič, ki je pred dnevi na zelo transparenten način dopovedala (s kľofuto) novinarju Marjanu Zlobcu, da naj se ji ne približuje. Morebiti pa nekateri res potrebujejo, da se jim informacija, ki jo prvič ne razumejo, drugič posreduje na bolj konkreten način. To, ali potrebno tak način informacije pripraviti še za koga, pa je že drugo vprašanje?

MIHA POGAČAR, Sežana

Molk škoduje

Celovito osvetliti preteklost

Prebral sem pismo gospoda Tina Mamića, ki je bilo objavljeno 18. maja in se nanaša na odmeve na njegove članke. Nisem pozorno spremljal odzive na članke. Z njegovo trditvijo, da molk škoduje, se strinjam.

Zgodovinarji bi morali osvetliti temno preteklost, vendar celovito. Menim, da ni primerno odkrivati le povojne zločine, brez obravnave vseh dogajanj med vojno. Če to zanemarimo, se naše raziskave spremenijo v ideološko obsodbo ene strani, da bi lažje prikazali kolaborante kot edine borce za slovensko domovino.

Marsikdo trdi, da so zločini posledica le komunistične ideologije. Je to res?

Preden nekaj rečem, raziščem ozadje.

Gospod Mamić sigurno pozna Staro zavezo. Na strani 177 Svetega pisma (ekumenska izdaja, 1987) je med drugim zapisano: "In Gospod, naš Bog, nam je dal v roke basanskega kralja Oga in vse njegovo ljudstvo; pobili smo ga tako, da mu nihče ni preostal, ki bi utekel ... In pokončali smo jih z zakletvijo v vsakem mestu može, žene in otroke."

Sveto pismo je polno takih "božjih" ukazov. To omenjam, da ne bi kdo mislil, da je krutost sodobna iznajdba. Pa pustimo "božje" stvari.

Zgodovinarji, ki raziskujejo preteklost, bi morali najprej odgovoriti na preprosto vprašanje: "Zakaj so vaše straže nastale samo v ljubljanski škofiji?"

Da bi spoznal, kaj se je dogajalo med vojno (nahajal sem se v Italiji), sem prebral tudi knjigo "L'occupazione italiana della Slovenia" Stato maggiore dell'esercito - Ufficio storico. Avtor Marco Cuzzi. (Italijanska okupacija Slovenije, generalštab vojske - zgodovinski oddelek.)

Na str. 37-38 je zapisano: "4. maja (1941) je skupina ljubljanskih odličnikov poslala civilnemu komisarju pismo za Mussolinija: v pismu, popolnem aktu podrejenosti, 'poleg izražanja najbolj spoštljive predanosti njegovemu veličanstvu Kralju in cesarju' in 'hvaležnosti Duceju', so potrdili, 'da bo slovensko ljudstvo z dejanji dokazalo hvaležnost in svojo popolno lojalnost'".

"V pismu za Mussolinija, ki ga je podpisalo 105 županov so le ti izrazili 'veselje in ponos zaradi vključitve slovenskega ozemlja v veliko Italijansko kraljestvo'."

Na koncu pisma županov je pisalo: "Duce, rimski zakoni so dali ljudstvu resničen mir in so globoko segli v srce vseh prebivalcev, ki bodo s popolno lojalnostjo in predanostjo in svojim neumornim prispevkom dokazali, da ga popolnoma zaslužijo."

"4. maja je nadškof Gregorij Rozman, energičen konservativec in antikomunist, poslal Mussoliniju naslednje pismo: '... sprejmite tudi Duce, izraze naše brezpogojne vdanosti in sodelovanja. Hkrati prosim, naj božji blagoslov pride nad Vaše delo, nad ves veliki italijanski narod ter nad slovensko ljudstvo, ki bo pod okriljem Rimskega imperija lahko živelo in se razvijalo.'"

Naj dodam, da smo Primorci že prej okusili dobrote rimskega cesarstva. (Verjetno ljubljanski odličniki tega niso vedeli.)

Str. 92 - 93: "Enote M.V.A.C.' (prejšnje vaše straže - opomba ET) Milizia volontaria anti comunista (prostovoljna proti

komunistična milica) 'so rekrutirane, sestavljene, organizirane, oborožene, opremljene itd. s posebnimi pravili. So popolnoma in stalno podrejene italijanskim komandam.'"

V ukazu podrejenim je tudi zapisano: "Vedno morate posredovati s potrebnimi ukrepi, da bi preprečili ali zatrli ekscese s strani omenjenih formacij, ki bi jih izvajale v škodo prebivalcev."

"Novembra 1942 je število prostovoljcev MVAC doseglo štiri tisoč mož."

"Ljubljanska kurija je imela osrednji vpliv na oblikovanje enot. Prepričljivo zavzemanje Rožmana pri oblikovanju slovenske proti komunistične vojaške formacije je pritegnilo mnoge duhovnike in člane Katoliške akcije, da so se pridružili prostovoljni milici."

"Poveljstvo XI. armadnega korpusa je poslalo vrhovnemu poveljstvu zahtevo za dobavo pištol za oborožitev duhovnikov v organizaciji MVCA."

"Naj se upošteva," je še zapisano "da duhovniki se niso skoraj nikoli priključili enotam kot vojni kurati, temveč kot podoficirji ali poveljniki kolaborantskih enot."

Naj bo dovolj! Upam, da bom s temi podatki spodbudil zgodovinarje, da bodo lažje osvetlili vojni in povojni čas.

FRANE TOMŠIČ, Nova Gorica